

ET LITE OLJEEVENTYR

Erik Haugane leder "oljemyggen" Pertra som er i ferd med å bli en betydelig aktør på norsk sokkel. Så langt har selskapet hatt stor suksess med økt utvinning, og evnen til å skaffe en lisensportefølje for ny leting har blitt lagt merke til.

TEKST: Halfdan Carstens

Erik Haugane levde lenge et ganske anonymt liv som geolog, byråkrat og forretningsutvikler. Men det var før han grep sjansen, da den kom rekende, og overtalte ledelsen i PGS til å danne oljeselskap og kjøpe Varg-feltet som Hydro hadde planer om å stenge ned. Produksjonen fra det lille feltet i Vikinggrabenen hadde falt i mange år. Operatøren så det derfor ikke som formålstjenlig å gjøre de nødvendige investeringene som måtte til for å fortsette produksjonen. Men Erik tenkte annerledes.

EN LIKANDES "OILMAN"

- I ettertid kan vi trygt slå fast at kjøpet var riktig for PGS. I en kritisk periode for selskapet ga produksjonsinntektene en betydelig kontantstrøm som bidro til å redde morselskapet fra konkurs. Men det var også riktig for norsk sokkel. Nå har Varg snart produsert like mye olje etter at vi overtok, som det gjorde i perioden før det ble solgt. Vi har altså bidratt til å fordoble produksjonsvolumet fra et felt som egentlig skulle vært nedstengt. Det er vel dette vi kan kalle et godt tiltak for å øke utvinningsgraden på norsk sokkel, og helt uten å ta i bruk ny teknologi, smiler Erik.

I dag opereres Varg av det canadiske selskapet Talisman, etter at PGS solgte oljeselskapet som Erik hadde vært sentral i å bygge opp. Men ingen av de ansatte ville flytte til Stavanger. De hadde fått smaken på å være sitt eget, lille uavhengige oljesel-

Erik Haugane gjør et nummer av at han er geolog, og derfor poserer han gjerne foran arbeidsstasjonen med seismikk fra ett av de mange prospektene selskapet allerede har i porteføljen. Erik mener dessuten det er på tide at geofaglig kunnskap blir satt større pris på av ledelsen i de store norske oljeselskapene. Foreløpig registrerer han at det er nykommerne på norsk sokkel som går i bresjen.

skap. Og med de nye reglene som nå gjelder på sokkelen, visste de at det var mulig. I kjølvannet av at Talsiman tok Pertras aktiviteter til Stavanger så "nye Pertra" dagens lys i begynnelsen av 2005. Kapitalen kom i første rekke fra det trønderske investormiljøet.

Her har vi forklaringen på at Erik ikke lenger er anonym. I stedet er han blitt mediens nye yngling. Det er fordi han gjør ting der andre ikke tør, har andre tanker om både dette og hint, og – ikke minst – er fritt-talende både i meninger og språkbruk. Media liker rett og slett den litt uformelle stilen i

kombinasjon med propellen i snippen som bæres ved mer formelle anledninger.

- Slipset hang alltid i veien når vi i gamle dager tolket seismikk på papir. Derfor gikk jeg over til sløyfe, sier Erik spøkefullt.

I lokalavisene er han blitt en gjenganger, men også riksavisene har fått øynene opp for denne likandes nordlendingen som ikke er redd for å snakke autoritetene midt i mot. Noe han gjør med et lite smil - og noen avvæpnende banneord, som kanskje er mer på sin plass i Rorbua i Tromsø.

Fagmiljøene har imidlertid også visst å sette pris på ham. To prestisjetunge priser har han fått. Den ene fra den skandinaviske avdelingen i *International Association of Geophysical Contractors*, den andre fra stavangeravdelingen i *Society of Petroleum Engineers*. De utropte ham like godt til "Oilman of the year".

SKATT HELT OK

Historien om Erik Hauganes inntreden i den norske geomiljøet starter i Tromsø. Det var her han studerte geologi og lærte navnet på alle de geologiske periodene. Med kjæreste fra Trondheim fant han imidlertid fort veien sørover. IKU (nå SINTEF Petroleumsforskning) ble arbeidsstedet. Senere tok han noen år som byråkrat i tjeneste for Sør-Trøndelag fylkeskommune, før han hoppet over til Nopec (senere PGS) sitt trondheimskontor. Et hopp han neppe har angret. For det spranget var begynnelsen på det lille oljeeventyret vi forteller her.

- På 1990-tallet jobbet jeg to år for PGS i Singapore, og da jeg kom tilbake fikk jeg en fri stilling som forretningsutvikler. Det var da vi oppdaget at reservene på norsk sokkel økte, til tross for at det ble boret få letebrønner og nesten ikke gjort nye funn. Økningen kom fra økte reserver i eksisterende felt, noe som ikke kunne beskrives som en god utvikling med tanke på fremtiden. Det blir som å hente penger i en gammel bankboks i stedet for å tjene nye.

- Dette hadde selvfølgelig konsekvenser for PGS som levde av å samle inn seismikk i åpne områder, fremolder Erik.

- Samtidig så vi at oljeselskapene på norsk sokkel ikke hadde noen som helst interesse av felt som var mindre enn 100 millioner fat. All oppmerksomheten deres var rettet mot jomfruelige områder, hvor de kunne drømme om funn med flere milliarder fat olje og ditto høy produksjon. Samtidig visste vi at utviklingen i bl.a. Mexicogulven gikk i retning av å produsere fra mindre felt. Vi mente dette burde være en interessant utvikling også for vår sokkel.

Det var antakelig på dette tidspunkt at Erik fikk sin første rose tilsendt fra Finansdepartementet. For mens de etablerte selskapene maste og maste om at skatteinivået måtte endres, hevdet oppkomlingen i PGS hardnakket at skatten var til å leve med. Det var ikke her problemet lå.

- Problemet var lisenspolitikken, og at vi manglet oljeselskaper som opererte med

en annen filosofi enn de store. Norsk sokkel hadde blitt så moden at det var på tide å lete etter de mindre feltene. Det var også det myndighetene landet på, og resultatet ser vi i dag med en kraftig diversifisering i aktørbildet.

Om han i ettertid fikk en kaktus tilsendt fra Oljeindustriens landsforening, vet vi ingenting om.

GOD SAMVITTIHET

PGS hadde den gangen en avdeling for flytende produksjon, og fartøyet som selskapet eide var leid ut for å produsere det lille feltet Varg. Men Hydro mente at Varg produserte dårlig, for dårlig for et stort selskap, som vi har hørt tidligere, og myndighetene gikk så langt som til å godkjenne planen om å stenge feltet.

- Vi hadde imidlertid grunn til å tro at det var nok olje igjen i reservoaret til at produksjonen kunne fortsette i hvert fall ett år til, og kanskje i flere år fremover, forteller Erik. - Etter lange forhandlinger med både myndighetene og Hydro endte det med en avtale hvor vi overtok alle forpliktelsene for kr. 6.-. Beløpet framkom ved at Pertra forhandlet med tre personer i Hydro, og de måtte i det minste forsvare 1 krone hver. Deretter kjøpte vi også Statoil sine andeler for kr. 3.

- Dessverre nektet men PGS-ledelsen meg å lete fram tre kroner til for å kjøpe SDØE-andelen i feltet. Derfor fikk vi ikke 100 %.

Overtagelsesdatoen var 1. august 2002. PGS hadde fått sitt eget lille oljeselskap, og Erik hadde vært pådriver i hele den lange prosessen som ledet fram til denne milepælen.

Ingen visste den gangen hvor lenge produksjonen på Varg kunne fortsette, men nå er det snart gått fem år, og feltet produserer respektable 10.000 fat per dag, til manges forundring, og nå har det til sammen strømmet mer enn 30 millioner fat etter at Hydro kastet inn håndkledet. - Det demonstrerer tydelig at økt utvinning på norsk sokkel ikke bare relaterer seg til store felt og ny teknologi, fremholder Erik.

For vår egen del legger vi til at få geologer kan påberope seg så mange millioner fat olje på samvittigheten.

- Vi har lært at det lille som skal til kan være å bore en ekstra brønn. Men det betinger god seismikk og god reservoarforståelse. Og det var nettopp det vi hadde. PGS benyttet anledningen til å reprocessere gamle data og skyte nye (GEO 06/2002). Resultatet var overveldende, og vi bygget en ny reservoarmodell som la grunnlaget for at vi borete en ny produksjonsbrønn rett

etter at vi hadde overtatt feltet. Det skulle vise seg at den produserte svært godt og ga god økonomi, til tross for at oljeprisen på det tidspunkt bare var 21 dollar fatet.

EN NY ÆRA

Pertra kunne fortsatt vært en del av PGS. Men seismikkselskapet ville det annerledes, og det ferske oljeselskapet ble etter en tid solgt til Talisman for én milliard kroner.

- Problemet var at PGS egentlig ikke ville være oljeselskap. Vi fikk ikke søke nye lisenser, og vi fikk ikke ekspandere, minnes Erik.

Etter salget fikk staben tilbud om å fortsette hos den nye eieren i Stavanger, men alle takket nei. Nå hadde de fått smaken på hva det vil si å drive et lite oljeselskap, og de kjente mekanismene som skulle til for å sette i gang. Med god hjelp fra det trønderske finansmiljøet lyktes det altså Erik og kollegaene å skaffe nok kapital til å stifte et nytt selskap.

- Vi gikk i forhandlinger med Talisman om å kjøpe tilbake noen av de letelisensene som nettopp var solgt, og ble enige med dem i løpet av 15 minutter. Samtidig fikk vi tilbud om å kjøpe en liten del av Vargfeltet, slik at vi kunne bli et skikkelig oljeselskap med oljeproduksjon. "Noen inntekter bør dere vel ha," mente ledelsen som vi forhandlet med. Det var raust gjort av dem, konstaterer Erik.

Et nytt oljeselskap var født. Navnet Pertra fikk de beholde. Datoen er 1. februar 2005, og den lokale pressen gikk av skafet i ren og skjær begeistring. Trondheim hadde fått sitt første oljeselskap. En ny æra var innledet.

- Pertra er et godt navn, kommenterer Erik tørt. - Det kommer fra den norrøne runen som betegner "stein", sannsynligvis med samme opprinnelse som det greske ordet "Petr". Selskapets logo reflekterer derfor også denne runen.

DEDIKERT TIL OPPGAVEN

Nå er det gått omtrent to år siden "nye Pertra" ble stiftet, og etter flere gode tildelinger i lisensrundene har Pertra på kort tid seilt opp som en av de største norske operatørselskapene på sokkelen, etter Statoil og Hydro, målt i antall lisenser. Men å være stor på eierandeler er ikke noe mål i seg selv. Det som i det lange løp teller er om selskapet kan finne hydrokarboner, produsere olje og gass, og bygge reserver som øker mer enn produksjonen spiser.

- Vi ligger godt an, mener Erik. - Fra Varg produserer vi 1000 fat per dag, i 2009 kommer Yme i drift (se egen historie annet sted

Foto: Aine Grønlie

Erik fattet interesse for geologi gjennom oppveksten i gruvebyen Mo i Rana. Og med grotteturer inne i de nordlandske kalksteinsmassivene som hobby, var valget av geologi som studieretning ikke vanskelig.

i bladet), og året etter regner vi med at Frøy også begynner å produsere. I dette feltet har vi en eierandel på 50%, og planen er at 15.000 fat skal tilfalle Pertra hver dag i et par år. Så stor produksjon vil gi en betydelig inntektsstrøm og sikre at vi kan lete enda mer.

- Vi regner oss nemlig som et leteselskap. Det er derfor vi har gjort en grundig geologisk evaluering av både Nordsjøen og Norskehavet og søkt om mange lisenser i de tre rundene vi hittil har vært med i (18. runde, TFO 2005 og TFO 2006). Alle har gitt god uttelling, og vi er godt fornøyd med den porteføljen vi sitter på i dag.

Erik tror Pertra har en god sjanse til å lykkes i å bli en stor aktør på norsk sokkel og kanskje ekspandere ut av landet etter hvert. - Med et fundament i Norge er vi dedikert til oppgaven og har en langsiktig strategi. Vi er ikke her for å ta kortsiktig gevinst, og vi vil alltid gi prioritet til det som skjer her hjemme. Norsk sokkel er derfor også avhengig av at de nye norske oljeselskapene lykkes, mener Erik Haugane, fritt-talende geolog som har bidratt til å fylle et gap han påpekte for snart ti år siden.